

Ἀλλὰ τὸ ζήτημα τῆς ἡλιακῆς ἀκτινοδόλου θερμότητος τοσοῦτω στενῶς καὶ ἀδιασπᾶστως συνδέεται μετὰ τοῦ ζητήματος τῆς φυσικῆς τοῦ ἡλίου συστάσεως, ὥστε ἀδύνατον, κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην, εἶνε νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τῆς ἀκτινοδόλου τοῦ ἡλίου θερμότητος ἀσχέτως πρὸς τὸ ζήτημα τῆς φυσικῆς συστάσεως τοῦ ἄστρου τῆς ἡμέρας. Προηγείται ἄρα κατὰ ταῦτα πάσης θερμολογικῆς ἐρεῦνης τῆς ἡλιακῆς θερμότητος σύντομος κατὰ τὸ δυνατόν ἀναγραφή τῶν διαφόρων κατὰ διαφορὰς ἐποχᾶς μέχρι τῆς σήμερον διατυπωθεῖσιν ὑποθέσεων καὶ θεωριῶν περὶ τῆς φύσεως τοῦ ἡλίου καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐν αὐτῷ θερμότητος.

Αἱ ὑποθέσεις καὶ αἱ θεωρίαι αὗται ἐξέρχονται φυσικῶς τοῦ κύκλου ἀπλῶν ὑποκειμενικῶν ἀντιλήψεων, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἡ ἐπιστήμη ἐπέδοθη εἰς τὴν ἐρευναν τοῦ ἡλίου χρησιμοποιοῦσα κατὰ τὰς παρατηρήσεις αὐτῆς ἰσχυρὰ ὀπτικά ὄργανα καὶ ἀντικαθιστῶσα οὕτω τὴν διὰ τῶν ὀργάνων τούτων παρατήρησιν ἀντὶ τῆς στοιχειώδους καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐλαττωματικῆς διὰ τοῦ ἀόπλου ὀφθαλμοῦ. Οὕτως ἡ ἐποχὴ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν ἀστρονομικῶν διόπτρων καὶ τὴν τηλεσκοπίῶν ταῦτίσται μετὰ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐνάρξεως τῶν μεγάλων ἀστρονομικῶν ἀνακαλύψεων, διὰ τῶν ὀπτικῶν δὲ τούτων ὀργάνων ἐγένοντο καὶ αἱ πρῶται λεπτομερεῖς ἐπὶ τοῦ ἡλιακοῦ δίσκου παρατηρήσεις, ὁ δὲ Γαλιλαῖος, πρῶτος εἰσαγαγὼν τὸ σύστημα τοῦτο τῶν παρατηρήσεων ἐν ταῖς ἀστρονομικαῖς ἐρεῦναις, ἀνεκάλυψε δι' ἀστρονομικῆς διόπτρας ἰδίᾳς αὐτοῦ κατασκευῆς, μεγεθυνοῦσης 30κίς τὴν διάμετρον τῶν ἀντικειμένων, ἐν ἄλλοις καὶ τὰς ἐπὶ τοῦ ἡλιακοῦ δίσκου κυλῖδας¹.

Η. Γ. ΒΑΣΣΑΜΑΚΗΣ.

(Ἀκολουθεῖ).

ἐν ᾧ ἡ ἐργασία τῆς ἐπισκοπῆσεως τοῦ ἡλιακοῦ δίσκου καὶ τῆς ἀναγραφῆς τῶν ἐπ' αὐτοῦ φαινόμενων τελεῖται συστηματικῶς, ὡς ἄλλοτε, ἐφαρμογῆς δοθείσης, ἀνεγράψαμεν ἐν ταῖς στήλαις ἐγγυρίου περιοδικοῦ (Νεολόγου Ἑβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως, ἔτος 2ον, ἐν ἀριθμ. 9, σελ. 173, ἐν ἀριθμ. 14, σελ. 293 καὶ ἐν ἀριθμ. 25, σελ. 492).

1) Ἐνταῦθα θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἡ ἀστρονομικὴ διόπτρα, ἀνακαλυφθεῖσα κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 17^{ου} αἰῶνος, φέρεται συνήθως ὑπὸ τὸ ὄνομα διόπτρα Ὁλλανδικῆς ἢ διόπτρα τοῦ Γαλιλαίου ἕνεκα τῆς ὑπὸ τοῦ ἐξόχου τούτου ἀστρονόμου γενομένης μεγάλης χρήσεως τοῦ ὀργάνου τούτου. Περὶ τοῦ πρώτου δὲ κατασκευαστοῦ τῆς ἀστρονομικῆς διόπτρας, εἰς ἧς παρήχθησαν ἄπειρα αἱ μεταγενέστεραι, αἱ γνώμαι εἶναι διηρημέναι. Ὁ Καρτέσιος ἐν τῇ Διοπτρικῇ αὐτοῦ, ἔργου μεστοῦ μεγαλοφυῆς ἐκδοθέντος τὸ 1637, ἀποδίδει τὴν ἀνακάλυψιν αὐτῆς εἰς τὸν ἐκ τῆς ὀλλανδικῆς πόλεως Alcmæer *Iάκωθον Μέτιον* (Jaques Métius), ὁρῶν δὲ τὸ ἔτος 1607 ὡς ἐποχὴν τῆς σπουδαίας ταύτης ἀνακαλύψεως, ἥτις μετὰ λύτης ὁμολογεῖ ὅτι δὲν ἐγένετο ὑπὸ ἐπιστήμονος ἀλλ' ὑπὸ ἀνθρώπου οὐδέποτε σπουδάζοντος, ἀλλὰ τυχαίως δοκιμάσαντος νὰ ἴδῃ διὰ δύο φακῶν, τοῦ μὲν στενωτέρου, τοῦ δὲ παχύτερου περὶ τῶν μέσων, φακῶν πειραμοσθέντων κατὰ τὰ πέρατα κυλίνδρου. Ἄλλοι ἀναφέρουσιν ὡς ἀνακαλύψαντα τὴν ἀστρονομικὴν διόπτραν κατασκευαστὴν τινα ὀπτικῶν ὀργάνων ἐκ Μιδελβούργου (Middelbourg) ἐν Ζελανδῇ (Zélande), οὗ τινος τὰ τέχνα, διασκεδάζοντα ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν διὰ κυρτῶν

ΤΡΩΪΚΑ.

Περαιτέρω χωρῶν ὁ κ. Σραΐδερ ὡς πρὸς τὰς ἐν εἵδει πύργων προερχοῦσας κηρύσσει ὅτι τοιαῦται προερχοῦσαι χρησιμεύουσιν εἰς εὐχερεστέραν ἀνακάλυψιν τοῦ ἔχθρου παρὰ ἑνὶ ὁμαλῶν ἢ τοῦ τειχός, ὅτι δὲ οἱ ἐπὶ τοιούτων προερχοῦσιν τεταγμένοι ἡδύναντο εὐχερῶς νὰ λιθοβολῶσι τοὺς προσπελίζοντας ἢ νὰ ἐφαρμόζωσι κλίμακας ἐπὶ τῶν τειχῶν ἢ νὰ ὑπονομεύωσι ταῦτα. Ὅτι ἀναμφερίστως τοιοῦτον ἀμυντικὸν σκοπὸν εἶχον ὑπ' ὄψει οἱ ἰδρύσαντες ἕναι αἰγυπτιακὰ ὀχυρωματικὰ ἰδρύματα (τῆς ἐποχῆς τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου), τοῦτο λεπτομερῶς, λέγει, ἀνέπτυξε σχετικῶς πρὸς τὸ κλασικὸν ἔργον τοῦ Μασπερώ. ὡς ἐκ τοῦ ἀσημάντου ὅμως τῆς προερχοῦσας (2, 5 μέτρ.) τῶν πύργων τῆς Τροίας ὀλιγοτέρα ὑπάρχει πιθανότης περὶ τοῦ ὅτι ὀχυρωματικὸν εἶχον σκοπόν. Συνεχίζων δ' εἶτα τὴν ἀναίρεσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ ταγματάρχου Μπαίττιχερ κατ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ κ. Δαίρφελδ' ἐκτοξευθέντων, ὑπερασπίζεται τὸν τελευταῖον τοῦτον διὰ παραθέσεως ἀποσπάσματος ἀνοικτῆς ἐπιστολῆς τοῦ καθηγητοῦ Ἑρνέστου Μάας, δημοσιευ-

καὶ κοίλων φακῶν, ἐξέβαλον φωνὰς χαρᾶς ἰδόντα μετ' ἐκπλήξεως διὰ δύο τοιούτων τυχαίως προσαρμοσθέντων ὀγκωδέστερον τὸν πετεινὸν τοῦ παρακειμένου κωδωνοστασίου. Ἡ παιδιὰ αὕτη τῶν μικρῶν ἐχρησίμευσε, κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην παράδοσιν, εἰς τὴν πατέρα αὐτῶν ὡς ἀφετηρίαν πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀστρονομικῆς διόπτρας. Ὅπως δὲ ἴσως, πιθανωτέρα φαίνεται ἡ ὑπὸ τοῦ Μετίου ἀνακάλυψις τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ὀπτικοῦ ὀργάνου. Ἀπίθανον δὲ καὶ μάλιστα ἀντικρὺς ἐφαλμένον εἶνε τὸ ν' ἀποδώσῃ τις τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην εἰς τὸν Γαλιλαῖον, διότι αὐτὸς οὕτως ὁ ἐκ Πίσσης σοφὸς ἀναφέρει ὅτι, εὐρίσκόμενος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐν Βενετίᾳ, ἤκουσε τὰ κατὰ τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην καὶ ἐπὶ τῇ βράσει ἀπλῆς περιγραφῆς τοῦ ὀργάνου καὶ ἐπὶ τῶν νόμων τῆς διαθλάσεως στηριζόμενος προσέβη εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς ἀστρονομικῆς διόπτρας, ἥς τοσοῦτον ἐπιτυχὴ ἐποιήσατο χρῆσιν κατὰ τὴν δι' αὐτῆς ἀνακάλυψιν τῶν ἡλιακῶν κηλίδων τῶν δορυφόρων τοῦ πλανήτου Διός, τῶν φάσεων τῆς Ἀφροδίτης, τῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Σελήνης ἀνωμαλιῶν, αἵτινες ἀδήγησαν αὐτὴν εἰς τὸν ὀρισμὸν τῆς ἀληθοῦς φύσεως τοῦ δορυφόρου τῆς γῆς, κτλ.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν πρῶτον παρατηρήσαντα τὰς ἡλιακὰς κηλίδας, ὁ κ. H. Faye ἐν τῇ ὑπὸ τὸν τίτλον « Sur l' origine du Monde » ἀξιολογητάτῃ αὐτοῦ μελέτῃ (ἐν σελ. 101), περὶ ἧς ἐν τοῖς ἐπομένους μακρῆς γενήσεαι λόγος, ἀναγράφει ἀντὶ τοῦ Γαλιλαίου τὸν ἐν ingoistad' μοναχὸν Scheiner, ὅστις καὶ ἀνεκονόμαστο τὴν διὰ τῆς τότε ἐν Ὀλλανδίᾳ ἀνακαλυφθείσης ἀστρονομικῆς διόπτρας γενομένην παρατήρησιν αὐτοῦ εἰς τὸν προϊστάμενον αὐτοῦ μοναχὸν Budée. Τοσαύτη δὲ ἦτο, λέγει, ἡ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης πεποίθησις ἐπὶ τὸ ἀλάθητον τῶν ἀριστοτελικῶν ἐπὶ τοῦ κόσμου φιλοσοφημάτων, ὧν τὴν ἀνατροπὴν ὁμολογουμένως ὀφείλει ἡ ἀνθρωπότης εἰς τὴν ἐξοχὸν τοῦ Καρτεσίου διάνοιαν, ὥστε ὁ πατὴρ Budée ἀναφέρεται ἀπαντήσας εἰς τὸν Scheiner τὰ ἀξιωματικὰ, ὡς ἐξῶς χαρακτηριστικὰ τῆς πνευματικῆς καταστάσεως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, λόγια : « Κατ' ἐπανάληψιν καὶ συχνάκις ἀνέγνων τὴν Ἀριστοτελεῖν μου δύναμαι δὲ νὰ βεβαιώσω ὅμως ὅτι οὐδὲν ἐν αὐτῷ εὖρον παρόμοιον. Πηγαίνετε, υἱέ μου, καὶ διατηρήσατε τὸ πνεῦμα ἡμῶν ἥσυχον. Αἱ κηλίδες, ἃς νομίζετε ὅτι εἶδατε ἐπὶ τοῦ ἡλίου, εὐρίσκοντο ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ἢ ἐν τῇ ὕλῳ τῆς ἡμετέρας διόπτρας ».

*) Συνέχεια καὶ τέλος. Ἰδε ἀρ. 12.

θείσης μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τούτου ἀνάγνωσιν τῶν τοῦ Μπαίττιχερ Τρωϊκῶν. Τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο παρατίθεμεν ὥδε ἅτε δικαιοῦν πληρέστατα τὴν περὶ κ. Δαίρπελδ κρατοῦσαν γνώμην:

«Τὸ πρόσωπον, οὗτινος ὁ Μπαίττιχερ κατηγορεῖ συ-
χνάκις... ἐν συνειδήσει συγκαλύψιν τῶν πραγμάτων,
τούτέστι διάψευσιν τῆς ἀληθείας, ἥτοι ὁ κ. Γουλιέλμος
Δαίρπελδ, ζῇ ἀπὸ ἐτῶν ἐν τῷ πυρῇ: αὐτῷ τῆς ἐπι-
στημονικῆς ἐρεύνης τοῦ ἀρχαιοελληνικοῦ κόσμου ἐν Ἀ-
θήναις ὡς ὑπεύθυνος διευθυντῆς τοῦ αυτοκρατορικοῦ γερ-
μανικοῦ ἀρχαιολογικοῦ ἰνστιτούτου· ὁ Δαίρπελδ εἶναι
ὁ διευθύνas πᾶν ὅ,τι κατὰ τὴν διαρρυσάσαν δεκαετίαν,
ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς Ὀλυμπίας, τὸ γερμανικὸν κράτος
ἀνέλαβε νὰ ἀνερευνῇ ἐν τῷ ἑλληνικῷ ἐδάφει· πῶς δὲ
διηύθυνε τὰ ἔργα ταῦτα! Τὰ λοιπὰ σήμερον ἐν Ἑλλάδι
ὑπὲρ τῆς ἐκ νέου ἀποκαλύψεως τῆς ἀρχαιότητος ἐν Ἑλ-
λάδι ἀμιλλώμενα ἔθνη συνειθίζουσι νὰ ζητῶσι τὴν συμ-
βολὴν καὶ τὴν ἐπικουρίαν τοῦ χαρίεντος, ἀκόνας ἐργα-
τικοῦ καὶ ἀξιαγαπήτου ἀνδρός καὶ νὰ τυγχάνωσι ταύ-
της. Ὅστις δὲ ἐξ ἡμῶν περιηγεῖται τὴν νότιον Εὐ-
ρώπην εἶδεν ἐργαζόμενον τὸν κ. Δαίρπελδ καὶ ἔμαθεν
οὕτω νὰ τιμᾷ αὐτόν. Ἄν δ' ἐπὶ τέλους ὁ Μπαίττιχερ
τολμᾷ τὰς ἐν τῷ ἔτει τούτῳ (1893) ἐπιχειρηθείσας καὶ
τὰς τὸ ἔαρ τοῦ προσεχοῦς (1894) διενεργηθησομένας δα-
πάνης τοῦ γερμανικοῦ κράτους ἀνασκαφὰς ἀπὸ τοῦδε νὰ
περιφρονῇ πρὶν ἢ δινηθῇ εἰσέτι νὰ γνωρίσῃ τὸ ἀποτέλε-
σμα αὐτῶν, τὸ τοιοῦτο εἶναι ὄντως λίαν χαρακτηριστι-
κὸν τῆς περὶ τῶν τρωϊκῶν ἀτομικῆς αὐτοῦ θεωρίας, ὑπὸ
ψυχολογικὴν δὲ ἐποψὴν οὐχὶ τόσον ἀδιάφορον».

Εἶτα αὐτὸς οὗτος ὁ κ. Σραιδερ ἐξακολουθεῖ ὥδε:

«Τὸ σχετικὸν δεύτερον ἄρθρον μου ἐν τῷ περιοδικῷ
Ἀρχείοις (Archiv Artikel 1892) ἐπέγραψα καλῶς
σκεφθεὶς διὰ τῶν λέξεων. «Ἡ Τροία τοῦ Σλήμαν» δι'
αὐτοῦ ἤθελον ἀμέσως νὰ σημειώσω ὅτι δὲν ἐνόουν νὰ
ἐγγυηθῶ ὅτι τὰ εἰρήπια τοῦ Ἰσαρλίκ (τοῦ δευτέρου στρώ-
ματος) ἀπετέλουν πράγματι τὴν Τροίαν τοῦ τρωϊκοῦ
πολέμου· ὁ Σλήμαν ὡς τοιαύτην αὐτὰ θεώρει. Ἐγὼ ὁ-
μως ἐτόνισα τὸ ὅτι ὁ τοῦ Περιγᾶμου χαρακτήρ δὲν ἀπε-
δείχθη, θὰ εἶπω δὲ ὅτι εἶναι μόνον δυνατὸν ἢ καὶ πιθα-
ρὸν ν' ἀποτελῶσι φρούριον τὰ εἰρήπια ταῦτα. Ἄλλως
εἶναι ἀσήμεντα, οὐδὲν τὸ νέον διδάσκουσιν, ἐν πάσῃ δὲ
περιπτώσει οὐδὲν τὸ πληρέστερον ἢ ὅσα γινώσκουμεν περὶ
τοῦ Νεῖλου καὶ Εὐφράτου. Τούτου ἕνεκα συνεβούλευσα ἐν
τέλει νὰ παραλίπωμεν τὸ μνημεῖον τοῦτο (τῆς Τροίας
δηλ. ὡς παραδείγματος ἀρχαίας ὀχυρωματικῆς τέχνης),
πρὸς τὸ παρὸν δέ, ἐπιφυλάξας χάριν, νὰ ἀρκεσθῶμεν
διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ὀχυρωματικῆς εἰς τὴν Τίρυνθα
καὶ τὰς Μυκήνας· χάριν ἀναπληρώσεως δὲ ἐγνώρισα τοῖς
ἀναγνώσταις μου τὰ μετὰ βεβαιότητος κεκυρωμένα καὶ
πολλῶ μᾶλλον ἐνδιαφέροντα κεκλεισμένα φρούρια ἐν τῷ
Νεῖλῳ... Ἄν ἡ Τροία τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου κῆται ἐν
τῷ ἑκτῷ στρώματι, τότε αἱ λέξεις, ἃς τῷ 1892 ἐχρησι-
μοποίησα, ἥτοι τὸ «ἐπιφυλάξας χάριν» δικαιολογοῦνται.
«Ἡ Τροία τοῦ Σλήμαν» δὲν ἀποτελεῖ πράγματι «μνη-
μεῖον», οἷον ἐγὼ ταύτην ἐκήρυξα τῷ 1888· ἂν δὲ ἡ ἀ-
ποκαλυπτομένη Τροία τοῦ ἑκτοῦ στρώματος ἀπεδείχθη

ὡς πρὸς τὰ κεράμεια εὑρήματα ὡς ἀνήκουσα εἰς τὴν ἐπο-
χὴν τῶν Μυκηνῶν, τότε ἡ Τροία τοῦ δευτέρου στρώμα-
τος εἶναι πράγματι ἀρχαιότερα τῆς Τίρυνθος καὶ τῶν
Μυκηνῶν... Ὁ Μπαίττιχερ ἐμμένει ἐν τῷ ὅτι, ἐκείνο
τὸ ὅποιον ὁ Δαίρπελδ τῷ 1893 νεωστὶ ἀνεκάλυψε καὶ
εἰς τὸ ἑκτὸν ἀνήγαγε στῶμα εἶναι ἑλληνορωμαϊκοῦ ἐκ-
τείνον ἱδρυμα, τούτέστιν ἱστορικῆς ἐποχῆς, χωρὶς ὅ-
μως νὰ ἴδῃ τὰς τελευταίας ληφθείσας φωτογραφικὰς
εἰκόνας. Ἄν δὲ κατὰ τὴν πλήρη ἀποκαλύψιν τῶν ἐρει-
πίων (ἥτις ὕστερὲι εἰσέτι) τὸ κυκλικὸν περιτείχιμα τοῦ
ἑκτοῦ στρώματος ἀποδειχθῇ ὡς ἐπίσης ἀβεβαίου χαρα-
κτῆρος, ὡς ἄλλοτε τὸ τοῦ δευτέρου στρώματος, καὶ τότε
εἰσέτι εὐκαίρον τυγχάνει νὰ ὤμεν «ἐπιφυλακτικοί».

Κατόπιν λεπτομερέστερον ἀναιρεῖ τὰς ἐπιθέσεις τοῦ
κ. Μπαίττιχερ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν πύργων, ἐκτιθέ-
μενος ὅτι ἱδρύματά τινα τῆς Τίρυνθος ἀνεγνώρισεν ὡς
πύργους διότι ἦσαν κοίλα· καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸν ἐν
Τροίᾳ πρὸς τὸ ΒΑ ὄγκον τοῖχου, τούτου μόνον τὸ ἄνω
μέρος θὰ εἶδεν ὁ Μπαίττιχερ, ὅτε εὕρισκτο ἐν Ἰσαρλίκ
τῷ 1889· ὁ κ. Δαίρπελδ τῷ 1893 μόνον ἀκριβέστερον
ἐξήτασεν αὐτόν· δὲν πιστεύει δὲ, λέγει, νὰ ἔσφαλιν ὁ κ.
Δαίρπελδ ὡς πρὸς τὴν διάγνωσιν, ἣν ἐποίησατο· ἂν δὲ
ὁ κ. Δαίρπελδ δὲν ἔσφαλε, τότε τοῦτο σημαίνει ὅτι ὁ
τείχιος οὗτος ὄγκος ἦτο κοῖλος κατ' ἀρχάς, ὅτι δὲ βρα-
δύτερον μόνον, ὅτε ἄλλα ἐπεκράτησαν φρονήματα καὶ
δὲν ἐσεβάσθησαν τὸ ἔργον τῶν προγόνων, ἐπληρώθη
χωμάτων καὶ λίθων ἐν' ἀποτελέσει βάσιν δι' ἄλλο ἱδρυ-
μα. Ἦδη, ἐκτὸς ἂν ὁ κ. Δαίρπελδ ἐχάλευσεν καὶ
τὰς φωτογραφικὰς εἰκόνας, παρατηρεῖται ἐν τῇ μιᾷ αὐ-
τοῦ πλευρᾷ ἀκατέργαστος ὑψηλὴ κλίμαξ, τοῦθ' ὅπερ,
καθὰ καὶ ὁ κ. Δαίρπελδ παρατηρεῖ, ἀποτελεῖ τεκμήριον
τοῦ ὅτι ἐν δεδομένῃ τινὶ ἐποχῇ ἀφῆρέθη τὸν ὡς ὀχυρώ-
ματος χαρακτήρα αὐτοῦ. Τέλος ἐν φωτογραφίᾳ τῆς
νῦν ἀποκαλυφθείσης βάσεως τοῦ πύργου παρατηρεῖται
θύρα μετὰ τῶν πρώτων βαθμίδων ἐσωτερικῆς τινὸς κλί-
μακος· ἡ τοιαύτη δὲ διάταξις θὰ ἦτο μωρὰ, ἂν ὁ τείχι-
νος οὗτος ὄγκος μὴ ἦτο ἀρχικῶς κοῖλος.

Περαιτέρω ὁ κ. Σραιδερ χωρῶν ἀντιτάσσει ἐπὶ τῇ
βάσει φωτογραφημάτων ἐκ μέρους τοῦ κ. Δαίρπελδ καὶ
μεταγενεστέρων αὐτοῦ ἀποκαλύψεων ὅτι ἐν τοῖς σωζο-
μένοις ἐν Τροίᾳ εἰρηπίοις ἀνευρέθησαν ἐπὶ τῶν τοίχων
τῶν οἰκοδομῶν εἶδη αὐλάκων, ὑποδεικνύντων ὅτι ἐπ'
αὐτῶν ἐστήριζοντο δοκοὶ τοῦ στεγασματος. Ἄν δὲ ὁ κ.
Δαίρπελδ δὲν ἐξηπάτησεν αὐτόν καὶ δὲν ἔθεσεν ὑπὸ τὰ
ὄμματα αὐτοῦ πλαστὰ φωτογραφήματα, τότε τὰ κυ-
ριώτερα τῶν αὐτοῦ ἱδρυμάτων εἶχον προδήλως στέγας,
ὅτε καὶ δὲν εἶνε πλέον δυνατὸν ν' ἀπετέλουν τύπους πρὸς
καῦσιν νεκρῶν, διότι κατὰ τὴν καῦσιν τοῦ πρώτου νε-
κροῦ αἱ ξύλιναί στέγαι θὰ ἀνῆπτοντο, ὁ σκοπὸς δὲ τῆς
στέγης θὰ ἔματαιοῦτο· τοσούτον δὲ μωροὶ δὲν εἶναι δυ-
νατὸν νὰ ἦσαν οἱ Τρῶες. Οὕτως ὁ περὶ νεκροπολεως ἱ-
σχυρισμὸς τοῦ Μπαίττιχερ καταπίπτει, αἱ δὲ κατὰ τοῦ
κ. Σραιδερ κατηγορίαι αὐτοῦ ἐπὶ διηγεῖται μεταβολῇ
τῆς περὶ τῶν ἐν Ἰσαρλίκ εἰρηπίων γνώμης αὐτοῦ κατὰ
τοσούτον μόνον ἔχουσιν ὑπόστασιν ὅσον ὁ κ. Σραιδερ,
πωφελούμενος πάντοτε ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Δαίρπελδ γι-

νομένων νεωτέρων ἀνακαλύψεων, ἐσχημάτιζεν ἀνάλογον πρὸς τὰς ἀνακαλύψεις ἐκείνας γνώμην. Ἐπιλέγει δέ :

« Πιθανὸν ν' ἀποδείξῃ ὁ λοχαγὸς Μπαίττιχερ ὅτι ἡ τοιαύτη ξύλινος στέγη ἔλειπεν ὅταν δὲ τοῦτο ἀποδείξῃ κατὰ τρόπον ὥστε νὰ μὲ πείσῃ, τότε μόνον δύνανται τὰ πάντα νὰ παραμείνωσιν ὡς εἶχον καὶ πρότερον ».

Εἰς τ' ἀνωτέρω ὀφείλομεν νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ ταγματάρχης Μπαίττιχερ, μετὰ τὴν ἀνωτέρω δικαιολογίαν τοῦ κ. Σραιδερ, ἐδημοσίευσεν σειρὰν ἄρθρων διὰ τοῦ ἐνταῦθα *᾽Οθωμανικοῦ Ταχυδρόμου*, παρατείνων τὴν συζήτησιν. Ἀτυχῶς ὁ χώρος δὲν ἐπιτρέπει ἡμῖν τὴν περαιτέρω ἐκθεσιν τῶν ἀντιλογιῶν τούτων.

Αἱ ἐπικείμεναι τελειωτικαὶ ἀνερευνήσεις ἐν Τροίᾳ δαπάνη τοῦ γερμανικοῦ κράτους θὰ καθορίσωσι βεβαίως τὸ ζήτημα κατὰ τρόπον ὥστε καὶ αἱ τοῦ ταγματάρχου Μπαίττιχερ ἀντιρρήσεις, ἐὰν χαρακτηρισθῶσιν ὡς βαρύνουσαι ὑπὸ ἐπιστημονικῇ ἔποψιν, νὰ συμβάλωσι τὸ ἐφ' ἑαυταῖς πρὸς τελείαν διευκρίνησιν τῶν τυχόν ὑφισταμένων ἀποριῶν.

Γ. Κ. Λαζαρίδης.

ΛΙΝΑ.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

Ἐκεῖνο ὅπερ μένει.

I.

Ὁ Ἰατρός ἀναλαμβάνει τὴν παρακαταθήκην τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν καρδιῶν, τὴν εὐθύνην τῶν ψυχῶν, ἃς αἱ σωματικαὶ κακουχίαι παροξύνουσιν, ἐξευτελίζουν, ἐκφυλίζουν ἐτι καὶ μόνον ἐὰν κατορθοῖ τὴν ἐλάττωσιν τῶν κακουχιῶν τούτων ὁ ἰατρός, ἀποβαίνει ἄνθρωπος ἄξιος τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ, καθ' ὅσον ἀποδίδει οὕτως εἰς τὴν ψυχὴν τὴν ἰσχύν καὶ τὸ μεγαλεῖον αὐτῆς, ἀπαλλάσσει αὐτὴν τῶν μεριμνῶν καὶ τῶν θλίψεων, συνεργεῖ δηλονότι διὰ τε τοῦ πνεύματος καὶ διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ εἰς τὴν συντήρησιν τῆς φυσικῆς λειτουργίας τῆς ὀριζομένης, δρώσης καὶ συνεχιζομένης διὰ τῆς Θεῆας βουλήσεως.

— Εὐγε! ἀνέκραξεν ἡ Λαΐδου Μέλβιγ, σφίγγουσα τὴν χεῖρα τοῦ νέου ἐνθουσιωδῶς.

Ὁ Ἰωάννης, ταρραχθεὶς πῶς ἐπὶ τῇ συναισθήσει τῆς ζήσεως, ἣν εἶχε διαχύσει ἐν τῷ δογματισμῷ αὐτοῦ, ἤθελσε νὰ δικαιολογήσῃ αὐτήν.

— Μ' εὐρίσκετε λίαν ποιητικόν, δὲν ἔχει οὕτω; λίαν ὀνειροπόλον, οὕτως εἰπεῖν, ὥς δὲν ἀρμόζει εἰς τὸν ἐξασκούντα ἐπάγγελμα ἀπαιτοῦν μᾶλλον ψυχραιμίαν, παρατηρήσιν, ὑπομονήν· ἀλλὰ βεβαιώθητε ὅτι ὁ ἰατρός Διήλ δὲν ἐγκαταλείπει πάντοτε ἑαυτὸν εἰς τὴν δογματικὴν θεωρίαν τοῦ κλήρου αὐτοῦ, ἀλλὰ

προσπαθεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νὰ ἐφαρμόσῃ αὐτὸ ἐν τῇ πράξει.

— Οὐδεὶς ἀμφιβάλλει περὶ τούτου κ. Διήλ! ὑπέλαβεν ἐγγύς αὐτοῦ σοβαρά τις καὶ συγκεκινημένη φωνή.

Καὶ ὁ νέος στραφεὶς προσεῖδε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Ἰωάννης Δωροῦ, προσηλωμένους ἐπ' αὐτοῦ μετ' ἐκφράσεως ἀρρήτου τρυφερότητος.

Ἡ συνοδεία ἐκδραμοῦσα εἰς μικρὸν περίπατον ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ, εἶχεν ἤδη ἀποσυρθῇ. Ἡ λιπὴ καὶ ἀπκλή ἄμμος τῆς ἀκτῆς, ἡ προβάλλουσα ἀντίστασιν τινὰ πρὸς τὸ βῆμα πανταχοῦ ὅπου ὕγρανεν αὐτὴν ἡ γλυκερὰ θωπεία τοῦ κύματος, ἀποτελεῖ συνήθως τὸν ἀρμολιώτατον πρὸς νυκτερινὰς συνδιαλέξεις τύπον ὑπὸ τὸ ἀργυροῦν τῆς σελήνης φῶς.

Ἐπανερχόμενοι εἰς τὸν οἶκον οἱ Ραμβέρ, εἶχον ἐκλέξει τὴν μακροτάτην ὁδόν, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ ν' ἀπολαύσωσιν ἐπὶ πλεόν. ὅσῳ τὸ δυνατόν, τὴν τερπνοτάτην πορείαν ἣν τοῖς πρεῖχεν ἡ χρυσοφωτιζομένη ἐκείνη λωρὶς τῆς γῆς, ἡ γλαφυρὰ τῆς χθαμαλῆς παραλίας προέκτασις.

Βραδύ, λίαν βραδύ ἐκυλόντο τὰ γαλήνια κύματα, καὶ ἐπιπίπτοντα νωχελῶς, προέλειχον τοὺς πόδας τῶν διαλευκῶν θινῶν, ἃς ἡ Φοῖβη διὰ σπινθήρων ἐρρᾶντιζε· συγχρόνως οἱ ἄνεμοι τοῦ ἀπείρου ἐξασθενίζομενοι εἰς ἡρέμους πνοάς, ἐπλήρουν τὴν ἀτμόσφαιραν δι' ἰσχυρῶν ὁσμῶν τῆς θαλασσίας ἄλμης ἀναμιξ μετὰ τῶν βλῆσαιμιωδῶν ἀρωμάτων τῶν ἐγγύς ὀρθουμένων πευκῶν. Ἡ δ' ἔκτασις τῆς εὐρείας θαλάσσης, διαφεγγομένη μέχρι πυθμένος, κυλίσουσα μυρίας χρυσολαυπιδας εἰς τὰ στήθη αὐτῆς, ἐλάλει ἐναρμονίως διὰ τοῦ φλοίσβου τῶν ἀειρρόχθων ἀβύσσων τῆς.

Ἡ θάλασσα! συνήρπασεν αὕτη τὸν Ἰωάννην ἀπὸ τῶν πρώτων ἔτι στιγμῶν τῆς ἐλεύσεως αὐτοῦ. Αἰῶνες ἴσως λησμονηθέντος ἀταξισμοῦ τοῦ γένους αὐτοῦ εἶχον ἤδη αἰφνιδίως ἀναβιώσει ἐν τῇ καρδίᾳ του· ὁ υἱὸς οὗτος τῶν θαλασσοβίων προγόνων, ὁ Βρετανὸς οὗτος ὁ ἰδὼν τὸ φῶς ἐπὶ τῶν γρανιτικῶν βράχων πᾶρα τα ἐξφκειώθη πρὸς τὸ βαθυπράσινον ὕδωρ τοῦ Βισκαϊκοῦ κόλπου, ὅπερ κατ' ὀλίγους μόνον βαθμοὺς θερμοκρασίας διέφερε τοῦ τῆς Βρέστης ἢ τοῦ τοῦ Σκίν-Μαλώ. Ἐπαιζεν εἰς τὰς θωπείας τῆς, ἐδυθίσθη εἰς τὰ κύματά της, ἐκοιμήθη ἐπὶ τῶν βρῶν αὐτῆς· μυρίαι δὲ ἀνκνήσεις τῆς μακαρίας παιδικότητος προσημεΐδισαν αὐτῷ διὰ μέσου τοῦ διαυγοῦς αὐτῆς βάθους. Κολυμβητῆς ριψοκίνδυνος ὁ Ἰωάννης, πλέον ἢ εἰκοσάκις διήνυσεν, διαγωνιζόμενος πρὸς αὐτὸν τὸν σέρ Μέλβιλ ἐν τῇ ὑγρᾷ σταδιοδρομίᾳ τὸ διάστημα τὸ ἀπὸ τοῦ Γρανδ-οτέλ μέχρι τοῦ Μουλῶ, ἢ τοῦ Ἰλ-ωζ-ουαζῶ.

Ἄλλοτε πάλιν, κεκλιμένος ἐπὶ τῆς κώπης, ἡτανύμενος πρὸς τὸν κεροίκακ, διηύθυνε ταλαντευόμενον σκαφίδιον. δρόμωνα διεσκευασμένον συμφῶνως πρὸς τὴν κληισθησίαν αὐτοῦ, τοῦ ἐραστοῦ τῆς θαλασσοπλοΐας, πέραν τῶν στενῶν πορθμίδων τοῦ ἀκρωτηρίου Φερρέ, πρὸς τὴν ἄλλην πλευράν τῆς βραχέας

*) Ἰδε ἀριθ. 13, σελ. 257—259.